

**Pedagogická fakulta
Masarykovy university v Brně
Katedra pedagogiky**

Projektová výuka v teorii i praxi

Mgr. Jana Kratochvílová

Úvod do předmětu

- **Potřebujeme v našich školách projektovou výuku?**
- **Potřebujeme se na ni připravovat na fakultách?**
- **Jak si vysvětlujeme pojmy projekt, projektová metoda, projektová výuka?**
- **Je to módní trend či metoda mající oprávněné místo v systému metod výuky?**

Úvod do předmětu

Potřebu zabývat se teorií projektové výuky ovlivňuje:

- 1) Neznalost teoretických východisek a historického kontextu pojetí projektové výuky v terénu a v přípravě studentů**
- 2) Proměny dnešní školy v důsledku společenských změn**
- 3) Nové pojetí kurikula v současnosti: RVP ZV**
- 4) Požadavek pedagogického terénu na zavádění projektové výuky**
- 5) Nedostatek odborné literatury**

Úvod do předmětu

- **Nová didaktická koncepce vyučování**

*„Do tradičních předmětů vstupují mezipředmětová témata, uplatňující se volnější způsoby organizace vyučování jako jsou **PROJEKTY, bloková výuka, integrování předmětů, zařazování samostatných materiálů.**“*

Úvod do předmětu

- Celková kultivace dětské osobnosti – rozvoj postojů, hodnot, kompetencí
- Obsah – integrace, propojení s reálnými životními situacemi
- Respekt k individuálním potřebám dítěte, zájmům a možnostem
- Komunikace založená na partnerství a spolupráci
- Kvalita sociálního klimatu ve třídě
- Konstruktivistický přístup – aktivní učení, konstruování poznatků
- Rozvoj vnitřní motivace k učení
- Formativní hodnocení žáků na základě individuální vztahové normy

Úvod do předmětu

5) Nedostatek odborné literatury

- **KRATOCHVÍLOVÁ, J. Teorie a praxe projektové výuky. Brno: Pdf MU, 2006. 160s. ISBN 80-210-4142-0.**
- **KAŠOVÁ, J. Škola trochu jinak – projektové vyučování v teorii i praxi. Kroměříž: Iuventa, 1995.**
- **VALENTA, J. Projektová metoda ve škole a za školou. Pohledy. Praha: Ipos Artama, 1993.**
- **ŽANTA, R. Projektová metoda, pokus o řešení pracovní školy. Praha, 1934.**
- **VRÁNA, S. Učebné metody. Praha, 1938.**
- **TOMKOVÁ, A. Proměny vyučovacích metod v primární škole. In. K současným problémům vnitřní transformace primární školy. Praha: Pdf UK, 1988.**
- **Maňák, J. Alternativní metody a postupy. Brno: Pdf MU, 1997.**
- **PETTY, G. Moderní vyučování. Praha: Portál, 1996.**
- **PASH, M. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha: Portál, 1998.**
- **MAŇÁK, J., ŠVEC, V. Výukové metody. Brno: Paido, 2003.**
- **KRATOCHVÍLOVÁ, J. Projektová metoda a projekt. Komenský, 2002.**
- **KRATOCHVÍLOVÁ, J. Jak vnímají a prožívají projektové vyučování žáci a učitelé? In. Sociální a kulturní souvislosti výchovy a vzdělávání. Sborník 11. Konference ČAPV Brno. Brno: Paido, 2003.**

Projekt

Definice – historie

■ S. Velínský

Projekt je určitě a jasně navržený úkol, který můžeme předložit žákovi tak, aby se mu zdál životně důležitým tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě. (*Soustavy individualizovaného učení*. Brno: 1932.)

■ V. Příhoda

Projekt je vlastní **podnik žáků**, který dává vyučování jednotný cíl a přispívá k jeho životnosti. Projekt představuje koncentrované úkoly zahrnující organicky stmelené učivo z různých předmětů nebo pouze z téhož předmětu.“ Projekt musí mít určitý **praktický cíl** a uspokojivé **zakoňčení**. (*Reformní praxe školská*. Praha: Československá grafická unie, 1936. s.161.)

Projekt

S. Vrána:

- je to podnik
- je to **podnik žákův**
- je to podnik, za jehož výsledky převzal žák odpovědnost
- je to podnik, který jde za určitým cílem

(*Učebné metody*. Praha: Dědictví Komenského, 1938.)

Projekt

Definice – současnost

- **E. Lukavská**

Projekt jako žákův podnik sledující určitý cíl, za nějž žák převzal odpovědnost.

(Pozor děti. Didaktické otázky vyučování orientovaného na dítě. 2003. s. 51.)

- **J.Maňák a V. Švec**

Komplexní praktická úloha (problém, téma), spojená se životní realitou, kterou je nutno řešit teoretickou i praktickou činností, která vede k vytvoření adekvátního produktu.

(Výukové metody. Brno: Paido, 2003. s.168.)

Projekt

- M. Pash: projekt je výroba skutečného produktu, který představuje souhrn dosavadních zkušeností získaných v dané oblasti.
- Petty: projektem rozumí práce v rozsahu 12-60 hodin.
- J. Henry:
kritéria pro vymezení projektu:

Žák :

- (obvykle) vybírá téma projektu
- vyhledává vlastní zdroje materiálu
- prezentuje závěrečný výsledek – produkt
- vede svou práci samostatně

Projekt:

- má rozsáhlejší podobu, trvá delší dobu

Učitel:

- přijímá roli poradce

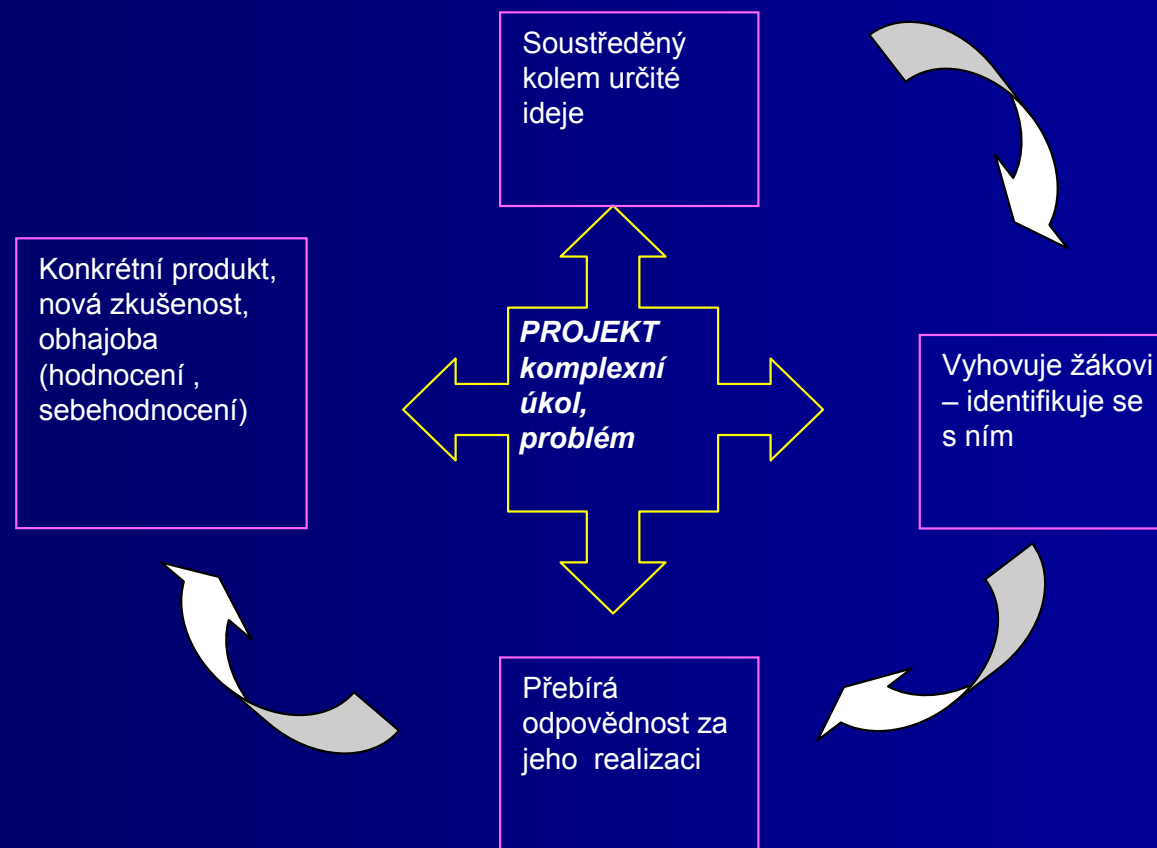
(*Teaching Through Projects*. London: Kogan Page Limited, 1994. s.12.)

Projekt

Definice projektu :

Projekt je komplexní úkol (problém), spjatý s životní realitou, s nímž se žák identifikuje a přebírá za něj odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu (výstupu) projektu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vychází z nově získané zkušenosti ....(Kratochvílová, J. Projektová výuka v teorii a praxi)

Projekt

Projektová metoda

Projektová metoda :

... Je uspořádaný systém činností učitele a žáků, v němž dominantní roli mají učební aktivity žáků a podporující roli poradenské činnosti učitele, kterými směřují společně k dosažení cílů a smyslu projektu.

Komplexnost činností vyžaduje využívat různých dílčích metod výuky a různých forem práce ...(Kratochvílová, J. Projektová výuka v teorii a praxi)

Projektová metoda

■ Charakteristické znaky projektové metody

(J. Kratochvílová)

1. Organizovaná učební činnost směřující k určitému cíli – realizaci projektu a jeho výstupu
2. Činnost, která nemůže být dopředu zcela jasně krok za krokem naplánována
3. Činnost vyžadující aktivitu žáka a jeho samostatnost
4. Činnost tvořivá a reagující na změny v průběhu projektu
5. Činnost převážně vnitřně řízená - autoregulovaná
6. Činnost teoretická i praktická rozvíjející celou osobnost žáka a vedoucí k odpovědnosti za výsledek
7. Praktická činnost, zkušenost a využití teorie motivuje žáka k učení a přispívá k rozvoji jeho sebepojetí.

Projektová výuka

- **Výuka založená na projektové metodě**

(Průcha, Mareš, Walterová, Kratochvílová)

projektová výuka – projektové vyučování

- **Zvláštní forma výuky, v níž učitelé a žáci obrazejí svou pozornost ke společně formulovanému problému**

(Skalková, Grecmanová, Bastian)

Projektová výuka

- **Podstatným znakem projektové výuky je, že:**
žáci projekt realizují od jeho plánování až po vytvoření odpovídajícího produktu, artefaktu, konkrétního výstupu projektu a svoje zkušenosti zprostředkovávají druhým.

Projektová výuka

- Fáze průběhu řešení projektu v PV:
  - 1) **Plánování projektu**
  - 2) **Realizace projektu**
  - 3) **Prezentace výstupu projektu**
  - 4) **Hodnocení projektu**

Projektová výuka

1) Plánování projektu

1.1. definovat podnět (koncentrační idea) – komplexní úkol, problém k řešení

1.2. v rovině žáka si ujasnit smysl projektu – účel pro děti „Proč?“
formulovat výstup

1.3. v rovině učitele si analyzovat projekt a definovat tak cíle rozvoje osobnosti žáka: kognitivní, psychomotorické, sociální, afektivní „Co?“

1.4. účastníci projektu „Kdo?“

1.5. časové rozvržení „Kdy?“

1.6. prostorové rozvržení „Kde?“

1.7. organizace „Jak?“

-brainstorming, burza nápadů a podnětů – utřídění, eliminace, postupné kroky

Projektová výuka

2) Realizace projektu

- Postupuje se podle předem prodiskutovaného plánu
- Žáci sbírají vhodný materiál, třídí ho, zpracovávají, kompletují
- Pedagog je v roli poradce – usměrňuje jednání žáků směrem k danému cíli., motivuje žáky (dlouhodobé projekty ztráta motivace)

Projektová výuka

3) Prezentace výstupu projektu

- Představení výsledku, k němuž žáci dospěli
- Prezentace písemná, ústní, praktický výrobek: výstavka, videozáznam, kniha, časopis, model, vlastní realizace výletu, jarmarku, olympijských her, audionahrávka, koncert, beseda, přednáška, internetové stránky...
- Prezentace pro rodiče
- Prezentace pro spolužáky ve třídě
- Prezentace ve škole mimo třídu
- Prezentace mimo školu – pro veřejnost, jiné instituce

Projektová výuka

4) Hodnocení projektu

- Hodnotí se průběh, výstup, dokumentace – měla by být stanovena kritéria
- Hodnotí žák, učitel, rodič, veřejnost
- Hodnotí se průběžně, na závěr

Typologie projektů

- Navrhovatel projektu
- Účel projektu
- Informační zdroj projektu - volný a vázaný
- Délka projektu
- Prostředí projektu
- Počet zúčastněných na projektu
- Způsob organizace projektu

Typologie projektů

Způsob organizace	Jednopředmětové, víceředmětové
Navrhovatel projektu	Spontánní žákovské, uměle připravené, Kombinace obou typů
Účel projektu	Problémové, konstruktivní, hodnotící, směřující k estetické zkušenosti, směřující k získání dovedností (sociálních)
Informační zdroj projektu	Volný, vázaný
Délka projektu	Krátkodobý, střednědobý
Prostředí projektu	Školní, domácí, kombinace, mimoškolní
Počet zúčastněných	Individuální, společné

**Pedagogická fakulta
Masarykovy university v Brně
Katedra pedagogiky**

**Děkuji za pozornost a přeji krásný
zbytek dne ...**

Projektová výuka v teorii i praxi

Mgr. Jana Kratochvílová